

ECN 122 – Introduksjon til makroøkonomi II

Mandag 16. mai 2022, kl 14:00-17:30 (3,5 timer)

Dette er oppgavene for del 2+3

Verktøy: **Alle, men forutsetter individuell besvarelse uten hjelp fra andre**

Fagansvarlig: Eirik Romstad. Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf. 6723 0555)

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI.

Les følgende instruksjoner nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parentes): (1): 30 fleirvalgsspørsmål (30 poeng, maks 70 minutt), (2) fem grafiske analyser (20 poeng) og (3) fem analytiske spørsmål (50 poeng). **Totalt antall poeng er 100. Sett av nok tid på slutten for å laste opp PDF til WiseFlow.**
- For hvert spørsmål skriv teksten rett inn i svararket der det står **Svar:** her (i Word-fila dere finner på WiseFlow sammen med denne oppgaveteksten i PDF). Viss du ikke kan svare på et spørsmål, la spørsmålet stå ubesvart. **Du skal ikke slette spørsmålteksten uansett om du har svart eller ikke svart på spørsmålet.**
- For å svare på enkelte spørsmål må du kanskje tegne en figur. Den kan du tegne for hand, ta et bilde med mobilen din, og så lime inn på rett sted i dokumentet, ELLER du kan bruke et tegneprogram på PCen din og lime figuren inn. Korte kommentarer til figuren kan skrives inn med håndskrift på bildet av figuren. Meir utførlige kommentarer til figuren – skriv inn med PC på rett sted.
- Noen farger gjengis dårlig på bilder. Bruk derfor helst svart eller blå penn for figuren, og trenger du ei ekstra farge, bruk rød. Ikke bruk grønn for det er ei farge som vises dårlig på bilder.
- Merk alle akser og alle linjer/felt i grafene.

Sett av tid til å konvertere dokumentet ditt til PDF før du laster opp i WiseFlow.

DEL 2: GRAFISK ANALYSE (20 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hvert delspørsmål er verdt 1,333 poeng. **Husk å merke aksene tydelig.** For delspørsmål (b) og (c), marker det som skjer, f.eks. med bokstav for delspørsmålet i grafen du lager og limer inn på rett plass. Skriv ev. verbal tilleggsanalyse på PC.

2-1. Arbeidsmarkeder, tarifflønn og sysselsetting

- (a) Tegn en figur for et uregulert arbeidsmarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta. Hvorfor finnes det ikke arbeidsløyse i dette arbeidsmarkedet?

Svar: her

- (b) Forklar hva som menes med ei tarifflønn, W^T , som utgjør en forskjell. Tegn denne tarifflønna inn i figuren fra (a), og vis grafisk hva som skjer.

Svar: her

- (c) Styret i et selskap ønsker å ha samme antall ansatte som før tarifflønna ble innført uten å tape penger på noen av de ansatte. Hva bør styret gjøre? Forkklar kort og illustrer grafisk i figuren fra (a).

Svar: her

2-2. Valutamarkeder og usikkerhet

- (a) Tegn en figur som beskriver et standard valutamarked med markedsbestemt (flytende) valutakurs. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta.

Svar: her

- (b) Usikkerheten i internasjonale markeder auker. Hvordan påvirker dette en liten valuta, f.eks. norske kroner?

Svar: her

- (c) Hvordan påvirker virkningene i (b) eksporten og velferden i landet? Forkklar kort.

Svar: her

2-3. Matvaremarkeder og internasjonal uro

- (a) Hvete er en stor og viktig matvare. Tegn en figur som illustrerer hvetemarkedet, merk aksene og marker likevekta $\{P^0, Q^0\}$. Kommenter helninga på den globale etterspørsels- og tilbudskurva.

Svar: her

- (b) Krigen i Ukraina vil sannsynligvis påvirke den globale produksjonen av hvete. Forklar hvordan produksjonen påvirkes, illustrer dette grafisk og marker den nye likevekta: $\{P^B, Q^B\}$. Kommenter virkningene på priser og mengder.

Svar: her

- (c) Bør styresmaktene iverksette tiltak for å redusere virkningene av krigen i Ukraina på matvaremarkedene, og i så fall hvilke tiltak? Skill mellom tiltak i rike og fattige land.

Svar: her

2-4. Pengepolitikk i etterkant av koronakrisa

- (a) Tegn en figur som beskriver et vanlig pengemarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedsliekevekta.

Svar: her

- (b) I kjølvatnet av koronakrisa ser vi tiltakende inflasjon og et strammere arbeidsmarked. Hva slags pengepolitikk er spesielt egna til å redusere inflasjonspresset i norsk økonomi? Grunngi svaret kort og illustrer hvordan dette slår ut i pengemarkedet.

Svar: her

- (c) Hvilken risiko ligger det i tiltaka du valgte i (b)? Grunngi kort.

Svar: her

2-5. Solowmodellen og langsiktig økonomisk vekst

- (a) Den grunnleggende utgava av Solowmodellen skrives ofte som: $Y/L = f(K/L) = f(k)$. Forklar modellen og illustrer den grafisk

Svar: her

- (b) Etter Finanskrisa har veksten i arbeidsproduktiviteten i norsk økonomi gått ned. Bruk Solowmodellen til å forklare den reduserte veksten i arbeidsproduktiviteten i Norsk økonomi. Vis denne effekten grafisk i figuren du tegna i (a).

Svar: her

- (c) Modifiser Solowmodellen for å ta høgde for bedre organisering eller meir humankapital. Illustrer grafisk i figuren du tegna i (a).

Svar: her

DEL 3: SPØRSMÅL MED UTREKNINGER, GRAFISK ELLER VERBAL ANALYSE (50 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hver oppgave er verdt 10 poeng (hvert delspørsmål er verdt 5 poeng). Viss du meiner at vesentlige opplysninger mangler eller er utelatt fra oppgaveteksten for å kunne svare på en klar måte, start svaret ditt med å **skrive ned de forutsetningene** du trenger for å gi et klart svar. På noen av oppgavene er det mulig at en enkel figur eller et eksempel kan gjøre det lettere for deg å svare klart.

3-1. Langsiktig vekst og omstilling i norsk økonomi

- (a) Mange kommentatorer peker på manglende eksportinntekter fra “Fastlandsnorge” som et stort problem. Hvorfor er dette ei lite egna framstilling av norsk økonomi?

Svar: her

- (b) Inntektene fra olje- og gassektoren (OGS) kan deles i produksjonsinntekter, og grunnrente.
(i) Definer grunnrente. (ii) Hvorfor skal man være forsiktig med å sammenlikne lønningene i OGS med lønningene i andre sektorer.

Svar: (i) her

(ii) her

3-2. Virkemiddel for økonomisk vekst.

Ei vesentlig målsetting i den økonomiske politikken i mange land er langsiktig økonomisk vekst.

- (a) Sammenlikn hvor egna
(i) bortfall av arveavgift, og
(ii) redusert inntektsskatt
er som virkemiddel for å bidra til høgere økonomisk vekst.

Svar: her

- (b) Hvilket hovedprinsipp bør legges til grunn ved valg mellom fleire virkemiddel for å nå ei målsetting? Grunngi svaret ditt.

Svar: her

3-3. Konsumtilbøyelighet, sparerate og konjunkturpolitikk.

Summen av den marginale konsumtilbøyeligheten og den marginale spareraten er 1 (en).

- (a) (i) Forklar hva som ligger i disse to begrepa. (ii) Hvorfor må denne summen være 1 (en)?

Svar: (i) her

(ii) her

- (b) Hvilke føringer får disse to begrepa for utforminga av finanspolitikken for å rette opp/- redusere omfanget av en lågkonjunktur? Trekk fram det du meiner er mest sentralt, og grunngi svaret ditt kort.

Svar: her

3-4. Eksport som vekstmotor i fattige land

Auka eksport blir sett på som en viktig faktor for å bidra til økonomisk vekst i utviklingsland og land som har store strukturelle problem i økonomien (som f.eks. Hellas).

- (a) Hva er de viktigste årsakene til at eksport blir sett på som viktig for å bidra til vekst på kort sikt både for utviklingsland og land med høy arbeidsløyse?

Svar: her

- (b) Anta at de kortsiktige problema er løst (jfr. (a) ovafor). Hvorfor er eksport relativt sett mindre viktig for å skape større økonomisk aktivitet på lengre sikt i slike land og for meir vel-fungerende økonomier generelt?

Svar: her

3-5. Høge energi- og råvarepriser

Etter fleire år med relativt låge energi- og råvarepriser, har energi- og råvareprisene vokst kraftig det siste året. Dette har ført til auka press for å åpne fleire olje- og gassblokker for leiting og eventuell utbygging, og havvind.

- (a) Hvorfor er slik utbygging nødvendigvis ikke god samfunnsøkonomi?

Svar: her

- (b) Noen norske husholdninger har fått betalingsproblem som følge av de høge energiprisene, i første rekke på elektrisk kraft, men seinvinters og i vår også for drivstoff. Et av argumenta for å gi en “bred” strømstøtte er for unngå en resesjon. Drøft dette argumentet. Konkluder gjerne.

Svar: her

Bjarne Ytterhus
ekstern vurdering av oppgaveteksten

Eirik Romstad
fagansvarlig